

ZÁKON

č. 304/2013 Sb.
ze dne 12. září 2013

O VEŘEJNÝCH REJSTRÍCÍCH PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ VEŘEJNÉ REJSTRÍKY PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB

HLAVA I PŘEDMĚT ÚPRAVY A JEJÍ ZÁKLADNÍ PRINCIPY

§ 1 Veřejné rejstříky

(1) **Veřejnými rejstříky právnických a fyzických osob podle tohoto zákona (dále jen „veřejný rejstřík“) se rozumí spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností.**

(2) **Do veřejného rejstříku se zapisují zákonem stanovené údaje o právnických a fyzických osobách (dále jen „zapsaná osoba“).**

(3) **Veřejný rejstřík je informačním systémem veřejné správy.**

(4) **Veřejný rejstřík je veden v elektronické podobě. Veřejný rejstřík vede soud (dále jen „rejstříkový soud“).**

1. Pojem veřejného rejstříku je zaveden nově do českého právního řádu občanským zákoníkem, § 120 a 121. Sám občanský zákoník, coby jednotící norma soukromého práva, tento pojem neupravuje. Ponechává tuto problematiku právě na samostatný zákon, neboť jde o pojem **veřejného práva**, které je vystavěno na jiných principech než právo soukromé. Platí pro něj zejména princip nadřazenosti jedné ze stran veřejnoprávního vztahu, kdy postavení subjektů práva je nerovné. Jedním z těchto subjektů

je vždy orgán veřejné moci, tedy v tomto případě soud, který rozhoduje o provedení zápisu. Specifikem této konstrukce je podřazení celého rozhodovacího procesu o provedení zápisu pod zásady soudního rozhodování (nikoli správního), zejména soudcovskou nezávislost, dvojinstančnost řízení a vázanost soudu pouze zákonem. Pojem „veřejný“ ve významovém slova smyslu znamená „obecně přístupný“, „obecně známý“, nikoli utajený. V tomto smyslu jde o veřejnou jednotící evidenci všech právnických osob soukromého práva včetně takových subjektů, jejichž údaje, resp. údaje o nich, v některých případech dosud nebyly vůbec veřejnosti přístupné. Jde např. o občanská sdružení evidovaná ministerstvem vnitra, u nichž nebyla vedena veřejně přístupná databáze tak, jak je tomu v případě subjektů zapsaných v obchodním či jiných rejstřících vedených soudy, i když původní návrh zákona počítal s tím, že občanská sdružení zůstanou i nadále v evidenci ministerstva vnitra. Nakonec se však výsledná verze zákona přiklonila k jednotné evidenci (zřejmě též ve snaze vyhovět občanským sdružením) tak, aby všechny subjekty soukromého práva v této evidenci byly). Povinnost zveřejňovat údaje – výhradně však ohledně právnických osob podnikatelů – mimoto ukládá První směrnice EU (byla nahrazena směrnicí EP a Rady č. 2009/101/ES). Ta hovoří o tom, že každá obchodní korporace má povinnost zveřejňovat v ní uvedené údaje včetně jejich aktualizace, jakož i v ní uvedené listiny tak, aby byly veřejně přístupné. Děje se tak zejména v zájmu ochrany práv třetích osob, které vstupují do právních vztahů s těmito podnikatelskými subjekty. První směrnice vytváří základní právní rámec pro **povinné zveřejňování informací o podnikatelích**. Česká právní úprava daleko překračuje povinný rámec publikační povinnosti a zájmu zřejmého zajištění přístupu veřejnosti nejen podnikatelské, protože vztahuje povinnou publikační povinnost na všechny subjekty soukromého práva. Je možno říci, že v obecné rovině také na jejich další entity bez právní subjektivity, resp. bez právní osobnosti, jako jsou např. odštěpné závody nebo pobočné spolky či závody zahraniční osoby.

2. Právní úprava veřejného rejstříku navazuje na úpravu obchodního rejstříku provedenou v § 27 a násl. obch. zák., který byl s účinností od 1. ledna 2014 derogován. Ostatně na něj odkazují, resp. odkazovaly další speciální právní normy upravující režim zapisovaných subjektů do obchodního rejstříku (např. zák. č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, zák. č. 248/195 Sb., o obecně prospěšných společnostech, zák. č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů a řada dalších zákonů). Právě proto, že šlo o úpravu velmi rozříštěnou do řady dalších právních předpisů upravujících zpravidla určitou část procesu založení a vzniku dotčeného subjektu (např. nadace, společenství vlastníků jednotek apod.) a zbylá část byla řešena odkazem na obchodní zákoník, byla orientace v této oblasti regulace právních vztahů velmi komplikovaná. Právě proto došlo k vytvoření jednotné databáze nazvané veřejný rejstřík právnických a fyzických osob s jednotnou právní úpravou. Pojmově nejde o nový institut, nýbrž o formální naplnění celoevropských tendencí publikace informací o všech právnických osobách soukromého práva včetně jejich změn, byť První směrnice nehovoří výslovně až o takovém rozsahu (uvádí akciovou společnost a společnost s ručením omezeným), který zvolila česká právní úprava.